

تحلیل عوامل مؤثر بر علاقه‌مندی دانشجویان دانشکده‌ی کشاورزی در دانشگاه تبریز به اشتغال در مناطق روستایی

تاریخ دریافت: ۹۵/۰۶/۲۳

تاریخ پذیرش: ۹۶/۰۲/۰۶

اسدالله بهجویی*

هانیه پناهی**

سمیرا حبیب‌نژاد لوجندی***

شاپور ظریفیان****

چکیده

هدف این پژوهش، تحلیل عوامل مؤثر بر علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی از دیدگاه دانشجویان دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تبریز است. روش تحقیق از نوع مطالعات توصیفی-تحلیلی است و جامعه‌ی آماری آن، دانشجویان تمامی مقاطع در رشته‌های تحصیلی دانشگاه تبریز در سال تحصیلی ۱۳۹۳ بودند (N= ۳۲۹۶). حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۱۰۵ نفر برآورد شد. نمونه‌گیری در این تحقیق نیز به صورت تصادفی متناسب از میان گروه‌های آموزشی اجرا شد. ابزار تحقیق، پرسشنامه با سؤالات بسته در قالب طیف لیکرت و ضریب آلفای کرونباخ (۰/۹۲) نیز نشان‌دهنده‌ی پایایی سؤالات ابزار تحقیق بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد یازده عامل زیربنایی، انگیزشی، تحصیلات، شخصیتی، اقتصادی، فردی، سکونت، سربازی، حمایتی، علاقه و فاصله، در حدود ۷۳ درصد از واریانس زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال را در مناطق روستایی تبیین می‌کنند. همچنین نتایج اولویت‌بندی، زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال را در مناطق روستایی جزو مهم‌ترین عوامل تعیین کرد که عبارتند از: پرداخت اعتبارات ویژه‌ی کار و سکونت در روستاها توسط دولت، سهم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش یافته‌ی کشاورزان به صورت درصدی، میزان فاصله‌ی روستا از شهر، همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی و لزوم به دست آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی.

کلیدواژه‌ها: اشتغال، دانشجو، دانشگاه تبریز، روستا، علاقه‌مندی.

A.behjoe@gmail.com

Haniyehmail@yahoo.com

Samira.habibnejad@gmail.com

Zariffian80@yahoo.com

* کارشناس ارشد مدیریت کشاورزی در دانشگاه تبریز.

** کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی در دانشگاه تبریز.

*** کارشناس ارشد توسعه‌ی روستایی در دانشگاه تبریز.

**** دانشیار گروه ترویج و توسعه‌ی روستایی در دانشگاه تبریز.

۱- مقدمه

اگر یک جامعه از نیروی انسانی ماهر، متخصص و پژوهشگر بی‌بهره باشد، از مسیر رشد اقتصادی خارج خواهد شد. بنابراین سرمایه‌گذاری در زمینه نیروی انسانی و استفاده از آن در مکان‌هایی که برای آن تربیت شده‌اند، در افزایش بازدهی هزینه‌های مصرف‌شده نقش مؤثری دارد. با توجه به هزینه‌های بالای آموزش رشته‌های کشاورزی و نبود فرصت‌های شغلی مناسب در مناطق شهری برای دانشجویان کشاورزی از یک سو و نیاز کشاورزان روستایی به دانش کشاورزی نوین از سوی دیگر، ضروری است که در مناطق روستایی به عنوان مهد فعالیت‌ها و تحقیقات کشاورزی و محیط اصلی فعالیت کاری دانشجویان رشته‌ی کشاورزی، فرصت‌های شغلی مناسب برای فارغ‌التحصیلان این رشته فراهم شود. ولی مهم‌تر از این مسأله این است که قبل از وارد شدن این متخصصان به بازار کار بایستی در این افراد نسبت به اشتغال در مناطق روستایی، انگیزه و علاقه‌مندی ایجاد کرد تا شرایط برای بازدهی هزینه‌های صرف شده برای آموزش این افراد فراهم شود.

در زمینه‌ی کشاورزی، اثر تحصيلات بر بهبود کمی و کیفی وضعیت تولید محصولات گوناگون از سوی محققان مختلف به اثبات رسیده‌است؛ به ویژه تحصيلات تخصصی کشاورزی، آثار خود را در یک محیط کشاورزی مدرنیزه نسبت به محیط کشاورزی سنتی به صورت بارزتر نشان می‌داد (محسن‌پور، ۱۳۷۶: ۱۲۴).

بررسی‌های انجام شده در نواحی روستایی گویای این واقعیت است که سودآوری سرمایه‌گذاری بر نیروی انسانی، بیش از سرمایه‌گذاری بر نهاده‌های تولید و تأسیسات بوده‌است. انسان آموزش‌دیده و ماهر، قدرت و کارایی بالایی دارد و بهره‌وری بهینه را در کاربرد عوامل تولید فراهم می‌کند؛ درحالی که انسان غیرماهر در به‌کارگیری بهینه‌ی عوامل تولید قدرت ندارد، در نتیجه سرمایه‌گذاری‌ها را هدر می‌دهد و از امکانات موجود، کارایی مناسبی به دست نمی‌آورد (پیت، ۱۳۸۲: ۱۱۲).

بخش کشاورزی یکی از بخش‌های مهم اقتصادی است که با توجه به نیاز بیش از پیش به تخصصی شدن آن، می‌بایست از قشر دانش‌آموخته‌ی این بخش برای توسعه و مقابله با چالش‌های اشتغال در کشور مدد گرفت. از آنجایی که متوسط هزینه‌ی اشتغال در بخش کشاورزی به نحو چشمگیری کمتر از بخش صنعت است، در نتیجه با یک مقدار معین سرمایه‌گذاری می‌توان تعداد بیشتری شغل کشاورزی در مقایسه با شغل‌های صنعتی ایجاد کرد (صفوی و امیری بیدشکی، ۱۳۹۲). اما اغلب فارغ‌التحصیلان کشاورزی، خود را برای استخدام در مؤسسات دولتی و خصوصی و کار در مناطق شهری آماده می‌کنند و از سوی دیگر، کسانی وارد دانشکده‌های کشاورزی می‌شوند که اغلب ساکن شهرها بوده و هیچ ارتباطی با کشاورزی نداشته‌اند. آنها تنها برای گرفتن مدرک دانشگاهی و بدون انگیزه‌ی کافی به انتخاب رشته‌های کشاورزی می‌پردازند (درخشان، ۱۳۷۴: ۲۴۳-۲۴۶).

تحقیقات بسیاری در این زمینه وجود دارد که نشان می‌دهد دانشجویان رشته‌های کشاورزی فقط برای کسب مدرک و نه از روی علاقه به این رشته روی آورده‌اند؛ بر اساس نظرسنجی در چند دانشگاه، ۷۰ درصد دانشجویان هدف از انتخاب رشته‌های کشاورزی

را صرفاً قبولی در دانشگاه ذکر کرده‌اند. مطابق همین نظرسنجی، بسیاری از دانشجویان علاقه‌ای به کشاورزی ندارند و مهم‌ترین علت آن، فقدان جاذبه‌های شغلی در کشاورزی است (زمانی‌پور، ۱۳۸۷: ۳۲۹).

درباره‌ی مفهوم علاقه ذکر این امر لازم است که علاقه مفهوم انتزاعی است، نمی‌توان انتظار داشت که صاحب‌نظران در مورد ماهیت آن اتفاق نظر داشته باشند؛ به همین دلیل تعاریف بسیار متعدد و متنوعی از علاقه ارائه شده‌است: علاقه را می‌توان ترکیبی از کنجکاوی و انگیزش دانست که در واقع نیروی مؤثر و محرک در انجام کار است (فردانش، ۱۳۸۳: ۵۱-۵۴). به عبارت دیگر، علاقه نوعی انگیزه‌ی بالفعل است که در حین تصمیم‌گیری موجب رجحان چیزی بر دیگری می‌شود (Scott, 1956: 11). فرد برانگیخته برای شناسایی خود و محیط اطرافش به منظور دستیابی به آگاهی‌های بیشتر، پافشاری و ممارست بیشتری خواهد کرد (مقدم، ۱۳۸۳: ۴).

کلی^۱ (۲۰۰۰) علاقه‌مندی را ناشی از ارضای سائق‌های معنوی، مادی و اجتماعی می‌داند. به طور کلی باید گفت که علایق، متأثر از عوامل فردی، اقتصادی، اجتماعی و تناسب محتوی با توانمندی‌ها و استعدادهای اشخاص است.

اصولاً علاقه به معنی ترجیح میان اشیاء مختلف هنگام تصمیم‌گیری است؛ به عبارتی دیگر، علاقه نوعی انگیزه‌ی بالفعل است. علاقه و رغبت، یادگرفتنی هستند و بر اثر تعامل با محیط خارج حاصل می‌شوند. علاقه زمانی به وجود می‌آید که انسان چیزی را دوست بدارد، آن را قابل توجه قرار دهد، درباره‌ی آن بیندیشد و از آن لذت ببرد. براساس پایه‌های نظری روانشناسی، انگیزه و علاقه عاملی درونی است که رفتار افراد را برای اجرای فعالیت‌های معینی تحریک می‌کند و تمام رفتار فرد را برای رسیدن به اهداف، هماهنگ و هدایت می‌سازد؛ بنابراین طبیعی است که دانشجویان نیز با توجه به علاقه‌ی خود، از بین فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی در محیط دانشگاه یکی را بیشتر ترجیح دهند، یا آنان را اولویت‌بندی کنند (Bieschke, 2000: 303-313). حجازی و سعدی (۱۳۷۷) نشان داده‌است بین گرایش دانشجویان به کار در مناطق روستایی و میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی، اولویت انتخاب این رشته در کنکور سراسری، رضایت از محیط آموزشی و خدمات دولتی، ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد. دیر^۲ در دانشگاه ایلینویز آمریکا با انجام تحقیقات مختلف، نشان داد دانشجویان کشاورزی در آمریکا بیشتر به مسائل روستایی و کار کشاورزی به صورت عملی علاقه‌مند هستند (همان).

تبرایی و قاسمی (۱۳۸۵) در مقاله‌ای نتیجه گرفتند که بین متغیرهای جنسیت، رشته‌ی تحصیلی، سال ورود به دانشگاه، محل سکونت، سابقه‌ی سکونت در روستا، میزان رضایت از انتخاب رشته‌ی کشاورزی، اولویت انتخاب این رشته در کنکور سراسری و مقطع تحصیلی با نگرش به اشتغال در مناطق روستایی، رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد و عمده پاسخ‌گویان، عوامل دوری از اعضای خانواده و پایین بودن سطح درآمد در روستاها را به عنوان مهم‌ترین

1. Kelly
2. Deere

عوامل عدم جذب دانش‌آموختگان کشاورزی به فعالیت در روستاها برشمرده‌اند. این مطالعه علاوه بر اینکه درصدی از ظرفیت پذیرش دانشجو در دانشکده‌های کشاورزی را به داوطلبین روستایی (به عنوان سهمیه‌ی ویژه‌ی مناطق روستایی) و ایجاد نسبت متوازن در جذب دانشجویان دختر و پسر اختصاص داده، ایجاد زمینه‌های کارآفرینی را برای دانش‌آموختگان کشاورزی در روستاها، از طریق پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها به عنوان مکمل درآمدی پیشنهاد کرده‌است.

براساس مطالعه‌ی شفيعی و فمی (۱۳۸۶)، پنج عامل زیر به عنوان عوامل مؤثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت به اشتغال در این بخش شناسایی شدند. این عوامل عبارتند از: قابلیت تأمین نیازهای روان‌شناختی، پایین بودن جایگاه اقتصادی - اجتماعی مشاغل کشاورزی، مخاطرات شغلی، فقدان دسترسی به اعتبارات و استخدام‌های دولتی در بخش کشاورزی و ناسازگاری مشاغل کشاورزی برای دختران و زنان.

نتایج تحقیق موحدی و همکارانش (۱۳۸۶) نشان می‌دهد، گرایش دختران نسبت به رشته‌ی کشاورزی بیش از پسران بوده و میزان گرایش دانشجویان نسبت به این رشته در دو دانشگاه آزاد اسلامی و دولتی لرستان و همدان در حد مشابه و یکسان است. از طرف دیگر، بین محل سکونت دانشجویان مورد مطالعه (شهر یا روستا) و میزان گرایش آنها نسبت به کشاورزی رابطه‌ی معنی‌داری مشاهده شد.

صبوری و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیق خود نتیجه گرفتند که بین محتوای مطالب ارائه شده در دانشگاه، میزان حمایت‌های دولت از مناطق روستایی، میزان علاقه به کار عملی و میزان ارزش قائل شدن برای روستا، با گرایش دانشجویان در زمینه‌ی کار در مناطق روستایی رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

نتایج تحلیل رگرسیون تحقیق اکبری و همکاران (۱۳۸۸) نشان داد که هفت عامل زیر در بهبود آینده‌ی شغلی دانشجویان رشته‌های کشاورزی به ترتیب بیشترین نقش را دارند. این عوامل عبارتند از: توانمندی‌های تخصصی دانشجو، ارتباط دانشگاه با مراکز کاری، فرصت‌های شغلی موجود، رضایت‌مندی سطح دانش دوران تحصیل، سیاست‌های دولت در زمینه‌ی اشتغال، تسهیلات و امکانات موجود و علاقه‌مندی به مشاغل مرتبط با رشته‌های کشاورزی. پورسینا و همکاران (۱۳۸۹) نشان دادند بین خودپنداری، آشنایی با مراکز و مؤسسات کشاورزی، سطح تحصیلات، نگرش و سن، با انگیزه‌ی جوانان روستایی نسبت به مشاغل کشاورزی رابطه‌ی معنی‌دار وجود دارد. تحلیل رگرسیون چندگانه در این پژوهش نشان می‌دهد که چهار متغیر میزان مهیابودن فرصت‌های شغلی در روستا، خودپنداری، نگرش کشاورزان به مشاغل کشاورزی و سن، تبیین‌کننده‌ی ۵۲/۱ درصد از تغییرات در انگیزه‌ی جوانان روستایی نسبت به مشاغل کشاورزی است.

به اعتقاد کانن^۱ (۲۰۰۵) داوطلبان ورود به دانشگاه‌ها در امریکا بنا به دلایل متعدد، گرایشی برای ورود به رشته‌های کشاورزی ندارند. این دلایل عبارتند از: کاهش نقش بخش کشاورزی نسبت به صنعت در رشد اقتصادی دهه‌های ۷۰ و ۸۰، افزایش شدید قیمت‌ها،

1. Cannon

تبلیغات سوء رسانه‌های خبری درباره‌ی کشاورزی و بزرگ‌نمایی مشکلات زندگی روستایی و کشاورزی و فقدان دانش و مهارت‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان در این رشته. رابینسون و همکارانش^۱ (۲۰۰۷) درباره‌ی احراز مشاغل مختلف کشاورزی در آینده توسط دانش‌آموختگان این رشته، نتیجه می‌گیرند که داشتن انگیزه و نگرش مثبت، توانایی کار کردن با دیگران و کار کردن به طور مستقل، مهم‌ترین عوامل مؤثر در کسب شغل در آینده هستند.

توسعه‌ی کشاورزی زمانی تحقق می‌یابد که نخست از محیط روستایی و ثانیاً به دست متخصصان کشاورزی شروع شود. مهندسان کشاورزی که با روش‌های نوین این رشته آشنا هستند با به کار بردن اصول پایدار روش‌های نوین کشاورزی در سطح مزرعه، به افزایش تولید محصولات سالم کشاورزی و در نهایت توسعه‌ی کشاورزی پایدار منجر می‌شوند و از سوی دیگر، ضمن انتقال دانش خود به سایر کشاورزان، موجب افزایش سطح تولید و درآمد آنها نیز می‌شوند.

در صورت ایجاد فرصت‌های شغلی برای فارغ‌التحصیلان رشته‌های کشاورزی در مناطق روستایی، می‌توان از دانش این فارغ‌التحصیلان استفاده کرد و ضمن سرعت بخشیدن به توسعه‌ی کشاورزی در این مناطق، شاهد توسعه‌ی روستایی نیز خواهیم بود. برای این منظور، در این تحقیق سعی بر آن است زمینه‌های علاقه‌مندی نسبت به اشتغال در مناطق روستایی را از دیدگاه دانشجویان مقاطع مختلف این رشته در دانشگاه تبریز بررسی کرد تا با توجه به این عوامل ضمن ارائه‌ی راهکارهای مناسب، زمینه‌های شکوفاشدن استعدادها و به ثمر رسیدن دانش این افراد را فراهم کرد.

۲- مواد و روش‌ها

این پژوهش از نوع تحقیقات کاربردی و از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها، از نوع توصیفی-پیمایشی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش، دانشجویان تمامی مقاطع رشته‌ی مهندسی کشاورزی با گرایش‌های مختلف در دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز بود. حجم نمونه‌ی مورنیاز از طریق فرمول کوکران به تعداد ۱۰۵ نفر برآورد شد که به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شدند. برای سنجش پایایی پرسشنامه نیز از آماره‌ی کرونباخ استفاده شد؛ برای این منظور ۳۰ پرسشنامه بین دانشجویان کشاورزی دانشکده توزیع شد که پایایی ابزار پژوهش با آلفای کرونباخ در نرم‌افزار Spss، ۰/۹۲ به دست آمد که نشان‌دهنده‌ی اعتبار مناسب آن پرسشنامه برای گردآوری داده‌هاست. روایی پرسشنامه نیز توسط اساتید ترویج و آموزش کشاورزی در دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تبریز تأیید شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق نیز از نرم‌افزار Spss نسخه‌ی ۲۱ استفاده شد. در بخش یافته‌های تحقیق از میانگین، فراوانی و درصد فراوانی نسبی برای توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی جامعه‌ی مورد مطالعه؛ همچنین از آماره‌ی ضریب تغییرات برای اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر میزان علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی استفاده شد. برای دسته‌بندی متناسب عوامل، کاهش تعداد متغیرهای تحقیق به عوامل کمتر و تعیین سهم تأثیر هر یک از عوامل، تحلیل

1. Robinson et al

عاملی اکتشافی انجام شد. برای تشخیص مناسب بودن داده‌های گردآوری شده پیرامون مناسب بودن داده‌ها برای اجرای تکنیک، از آزمون بارتلت و KMO استفاده شد. همچنین با توجه به ملاک کیسر، یازده عامل دارای مقدار ویژه‌ی بالاتر از یک استخراج، سپس با استفاده از چرخش عاملی به روش واریماکس، متغیرهای تحقیق در یازده عامل دسته‌بندی شدند.

۳- یافته‌ها و بحث

۳-۱- یافته‌های توصیفی تحقیق

براساس جدول (۱)، توزیع فراوانی نمونه‌ی مورد مطالعه برحسب جنسیت نشان‌دهنده‌ی این است که ۵/۶۹ درصد پاسخ‌گویان زن و ۳۰/۵ درصد مرد بودند. با توجه به کثرت دانشجویان دختر در دانشکده‌ی کشاورزی چنین نتیجه‌ای دور از انتظار نبود. در سطح تحصیلات، دوره‌ی کارشناسی با ۵۱/۴ درصد بیشترین درصد فراوانی را در بین سایر مقاطع تحصیلی به خود اختصاص داده‌است. در زمینه‌ی رشته‌ی تحصیلی پاسخ‌گویان، بیشترین فراوانی مربوط به رشته‌ی اقتصادکشاورزی با ۱۵/۲ درصد و کمترین آن به رشته‌ی مدیریت کشاورزی با درصد فراوانی ۱/۹ است. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است ۸۳/۸ درصد پاسخ‌گویان مجرد و ۱۶/۲ درصد آنها متأهل هستند. همچنین ۲۴/۸ درصد پاسخ‌گویان ساکن روستا و ۷۵/۲ درصد آنها ساکن شهر هستند. شغل پدر ۳۰/۵ درصد پاسخ‌گویان مرتبط با کشاورزی و ۶۹/۵ درصد نامرتب با کشاورزی بود. شایان ذکر است میانگین سنی پاسخ‌گویان ۲۲/۷۲ سال بوده و میانگین سابقه‌ی کار کشاورزی آنها کمتر از یک سال بود.

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی ویژگی‌های فردی دانشجویان مورد مطالعه

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۷۳	۶۹/۵
	مرد	۳۲	۳۰/۵
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
سطح تحصیلات	کارشناسی	۵۴	۵۱/۴
	کارشناسی ارشد	۴۵	۴۲/۹
	دکتری	۶	۵/۷
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
رشته تحصیلی	زراعت	۶	۵/۷
	باغبانی	۷	۶/۷
	گیاه پزشکی	۱۰	۹/۵
	اقتصاد کشاورزی	۱۶	۱۵/۲
	آبیاری	۱۰	۹/۵
	مکانیزاسیون	۳	۲/۹
	فضای سبز	۱۱	۱۰/۵
	توسعه‌ی روستایی	۷	۶/۷
	علوم دامی	۱۲	۱۱/۴
	خاک شناسی	۹	۸/۶
	صنایع غذایی	۷	۶/۷
	مدیریت کشاورزی	۲	۱/۹
	ترویج و آموزش کشاورزی	۵	۴/۸
جمع	۱۰۵	۱۰۰	
وضعیت تأهل	مجرد	۸۸	۸۳/۸
	متاهل	۱۷	۱۶/۲
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
محل سکونت	روستا	۲۶	۲۴/۸
	شهر	۷۹	۷۵/۲
	جمع	۱۰۵	۱۰۰
شغل پدر	مرتبط با کشاورزی	۳۲	۳۰/۵
	نامرتبط با کشاورزی	۷۳	۶۹/۵
	جمع	۱۰۵	۱۰۰

** میانگین سابقه کار کشاورزی پاسخ‌گویان ۰/۶۱ سال

** میانگین سنی پاسخ‌گویان ۲۲/۷۲ سال

۲-۲- شناسایی و اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی

برای اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی، از ۳۶ گویه - که در جدول (۲) آورده شده است - استفاده شد. این گویه‌ها براساس مرور ادبیات تحقیق، مطالعات داخلی و خارجی و نظر صاحب‌نظران جمع‌آوری شد. این گویه‌ها در قالب سؤال به شکل طیف لیکرت تنظیم و از دانشجویان کشاورزی خواسته شد به این سؤالات پاسخ دهند. برای اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی، از آماره‌ی ضریب تغییرات (CV) استفاده شد. مطابق این جدول، هر چه ضریب تغییرات هر متغیر کمتر باشد این امر نشان‌دهنده‌ی درجه اهمیت آن متغیر خواهد بود؛ لذا با توجه به این آماره می‌توان گفت که عوامل پرداخت اعتبارات ویژه‌ی کار و سکونت در روستاها توسط دولت، سهیم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش‌یافته‌ی کشاورزان به صورت درصدی، میزان فاصله‌ی روستا از شهر، همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ی و ترویجی، لزوم به دست آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی جزء مهم‌ترین عوامل هستند و عوامل میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی، میزان مهیا بودن فرصت‌های شغلی در روستا، میزان حمایت‌های دولت از مناطق روستایی، سابقه‌ی سکونت در روستا، میزان تمایل خانواده به کار دانشجو در مناطق روستایی از این حیث کم‌ترین اهمیت را دارند.

با توجه به تنوع و گستردگی عوامل مطرح‌شده، برای دسته‌بندی متناسب و هم‌ساز عوامل، همچنین کاهش تعداد متغیرهای تحقیق به عوامل کمتر و تعیین سهم تأثیر هر یک از عامل‌ها، تحلیل عاملی اکتشافی انجام شد. برای تشخیص مناسب بودن داده‌های گردآوری‌شده پیرامون مناسب بودن داده‌ها برای اجرای این تکنیک، از آزمون بارتلت و شاخص KMO استفاده شد. معنی‌داری آزمون بارتلت با اطمینان ۹۹ درصد و مقدار مناسب شاخص KMO برابر ۰/۷۶، بر مناسب بودن گویه‌ها در استخراج عوامل دلالت دارد. در این بررسی با توجه به ملاک کیسر، یازده عامل دارای مقدار ویژه بالاتر از یک استخراج شدند که پس از چرخش در جدول (۳) ذکر شده‌است. این عوامل به ترتیب گزارش حداکثر واریانس، مرتب شده‌اند.

عامل اول به نام عامل زیربنایی نام‌گذاری شده‌است. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۴/۶۳) - که از سایر عوامل بیشتر است - ۱۲/۸۷ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل دوم به نام عامل انگیزشی نام‌گذاری شد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۳/۸۷)، مقدار ۱۰/۷۵ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌سازد. عامل سوم، عامل تحصیلات نام دارد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۲/۷۴)، مقدار ۷/۶۱ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل چهارم به نام عامل شخصیتی نام‌گذاری شد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۲/۳۷)، مقدار ۶/۵۹ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌سازد. عامل پنجم، عامل اقتصادی نام دارد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۲/۱۵)، مقدار ۵/۹۷ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل ششم، عامل فردی است که با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۲/۱۲)، مقدار ۵/۸۹ درصد

از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌سازد. عامل هفتم، عامل سکونت نامگذاری شد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۹۴)، مقدار ۵/۴۰ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل هشتم، عامل سرپازی است. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۷۸)، مقدار ۴/۹۵ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. عامل نهم، عامل حمایتی نام دارد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۷۶)، مقدار ۴/۸۹ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌سازد. عامل دهم، علاقه است. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۶۰)، مقدار ۴/۴۵ درصد از کل واریانس متغیرها را نشان می‌دهد. عامل یازدهم به نام عامل فاصله نامگذاری شد. این عامل با توجه به مقدار ویژه‌ی آن (۱/۳۹)، مقدار ۳/۸۷ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند. همچنین متغیرهای تحقیق پس از چرخش عاملی به روش واریماکس، در این یازده عامل دسته‌بندی شدند (جدول ۴)). همان‌گونه که در جدول شماره‌ی (۳) نشان داده شده، یازده عامل مذکور در مجموع ۷۳ درصد از واریانس کل متغیرها را تبیین می‌کنند و باقیمانده، مربوط به سایر عواملی است که پیش‌بینی آنها در این تحقیق میسر نبوده است.

جدول شماره‌ی ۲: اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی

رتبه	ضریب تغییرات (CV)	انحراف معیار	میانگین	زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی
۱	۰/۲۸۲	۱/۰۸	۳/۸۲	پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت
۲	۰/۲۹۶	۰/۹۸۷	۳/۳۳	سهیم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش یافته کشاورزان به صورت درصدی
۳	۰/۳۱۳	۱/۰۹	۳/۴۸	میزان فاصله‌ی روستا از شهر
۴	۰/۳۲۶	۱/۰۹	۳/۳۴	همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی
۵	۰/۳۳۲	۱/۱۴	۳/۴۳	لزوم به‌دست‌آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی
۶	۰/۳۳۳	۱/۲۳	۳/۷۰	مشکلات زندگی روستایی و کشاورزی
۷	۰/۳۳۹	۱/۱۷	۳/۴۵	گرایش تحصیلی
۸	۰/۳۴۵	۱/۲۱	۳/۵۰	میزان رضایت از رشته‌ی تحصیلی
۹	۰/۳۵۲	۱/۱۱	۳/۱۵	فقدان امکان اشتغال در زمینه‌ی تحصیلی در شهر
۱۰	۰/۳۵۴	۱/۲۲	۳/۴۴	میزان علاقه‌ی دانشجو به کار عملی کشاورزی
۱۱	۰/۳۶۱	۱/۱۸	۳/۲۶	میزان آگاهی دانشجو از مناطق روستایی
۱۲	۰/۳۶۴	۱/۲۱	۳/۳۲	محل سکونت

۱۳	۰/۳۷۶	۱/۱۷	۳/۱۱	میزان تحمل دوری از اعضای خانواده توسط دانشجو
۱۴	۰/۳۸۲	۱/۲۶	۳/۲۹	محتوای مطالب تئوری درسی ارائه شده در دانشگاه در زمینه‌ی مناطق روستایی و ارائه‌ی محتوای عملی و کاربردی درست کشاورزی در مزارع روستایی
۱۵	۰/۳۸۴	۱/۲۷	۳/۳۰	میزان ارزش قائل شدن به مناطق روستایی توسط دانشجو
۱۶	۰/۳۸۹	۱/۲۱	۳/۱۱	طرح سربازان سازندگی دانش‌آموختگان پسر برای اجرای خدمت سربازی در مناطق روستایی (برای دانشجویان پسر)
۱۷	۰/۳۹۰	۱/۲۹	۳/۳۰	دسترسی روستاها به امکانات ارتباطی الکترونیکی (ICT)
۱۸	۰/۳۹۷	۱/۳۳	۳/۳۵	تأثیر جنسیت دانشجو بر میزان علاقه به کار در روستا
۱۹	۰/۳۹۸	۱/۳۳	۳/۳۴	ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموختگان کشاورزی در روستاها
۲۰	۰/۴۰۱	۱/۳۳	۳/۳۱	برگزاری گردش‌های علمی و بازدیدهای دانشگاهی از روستاها
۲۱	۰/۴۱۱	۱/۳۴	۳/۲۶	خودپنداری و خوداتکایی دانشجو
۲۲	۰/۴۱۳	۱/۳۳	۳/۲۲	میزان درآمد در روستاها
۲۳	۰/۴۲۲	۱/۳۹	۳/۲۹	تضمین آینده‌ی شغلی کار در روستا
۲۴	۰/۴۲۷	۱/۳۰	۳/۰۴	وجود زمینه‌های اشتغال در مناطق روستایی برای دانش‌آموختگان دختر
۲۵	۰/۴۳۴	۱/۴۰	۳/۲۲	جذاب بودن محیط روستایی از نظر طبیعی
۲۶	۰/۴۴۲	۱/۲۷	۲/۸۷	تأثیر سن دانشجو بر میزان علاقه به کار در روستا
۲۷	۰/۴۵۰	۱/۳۶	۳/۰۲	میزان علاقه به زندگی در محیط روستایی
۲۸	۰/۴۵۳	۱/۳۱	۲/۸۹	سطح توسعه‌یافتگی روستاها
۲۹	۰/۴۵۹	۱/۳۲	۲/۸۷	مقطع تحصیلی
۳۰	۰/۴۶۰	۱/۳۸	۳/۰۰	نگرش کشاورزان به فارغ‌التحصیلان مشاغل کشاورزی
۳۱	۰/۴۶۹	۱/۰۹	۲/۳۲	اولویت انتخاب رشته‌ی کشاورزی در کنکور سراسری
۳۲	۰/۴۹۰	۱/۳۰	۲/۶۵	میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی
۳۳	۰/۴۹۸	۱/۴۳	۲/۸۷	میزان مهیا بودن فرصت‌های شغلی در روستا
۳۴	۰/۵۰۱	۱/۳۸	۲/۷۵	میزان حمایت‌های دولت از مناطق روستایی
۳۵	۰/۵۱۳	۱/۴۷	۲/۸۶	سابقه‌ی سکونت در روستا
۳۶	۰/۵۲۶	۱/۱۹	۲/۲۶	میزان تمایل خانواده به کار دانشجو در مناطق روستایی * دامنه‌ی میانگین بین ۵-۱ بوده است.

جدول شماره ۳: عوامل استخراج شده همراه با مقدار ویژه واریانس پس از چرخش عاملها

ردیف	شماره عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس	درصد تجمعی
۱	اول	۴/۶۳	۱۲/۸۷	۱۲/۸۷
۲	دوم	۳/۸۷	۱۰/۷۵	۲۳/۶۲
۳	سوم	۲/۷۴	۷/۶۱	۳۱/۲۴
۴	چهارم	۲/۳۷	۶/۵۹	۳۷/۸۳
۵	پنجم	۲/۱۵	۵/۹۷	۴۳/۸۰
۶	ششم	۲/۱۲	۵/۸۹	۴۹/۷۰
۷	هفتم	۱/۹۴	۵/۴۰	۵۵/۱۰
۸	هشتم	۱/۷۸	۴/۹۵	۶۰/۰۶
۹	نهم	۱/۷۶	۴/۸۹	۶۴/۹۵
۱۰	دهم	۱/۶۰	۴/۴۵	۶۹/۴۱
۱۱	یازدهم	۱/۳۹	۳/۸۷	۷۳/۲۹

جدول شماره ۴: متغیرهای تشکیل دهنده هر عامل

نام عامل	متغیر	بار عاملی
عامل زیربنایی	جذاب بودن محیط روستایی از نظر طبیعی	۰/۸۶۰
	میزان مهیا بودن فرصت‌های شغلی در روستا	۰/۷۲۱
	میزان حمایت‌های دولت از مناطق روستایی	۰/۶۹۹
	سطح توسعه‌یافتگی روستاها	۰/۶۵۰
	ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموختگان کشاورزی در روستاها	۰/۶۲۴
عامل انگیزشی	فقدان امکان اشتغال در زمینه‌ی تحصیلی در شهر	۰/۷۹۲
	لزوم به‌دست‌آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی	۰/۷۳۵
	همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی	۰/۷۰۶
	تضمین آینده‌ی شغلی کار در روستا	۰/۶۱۰
	دسترسی روستاها به امکانات ارتباطی الکترونیکی (ICT)	۰/۵۷۰
	وجود زمینه‌های اشتغال در مناطق روستایی برای دانش‌آموختگان دختر	۰/۵۶۸
	مقطع تحصیلی	۰/۵۵۳

۰/۸۲۰	گرایش تحصیلی	
۰/۸۰۳	محتوای مطالب تئوری درسی ارائه شده در دانشگاه در زمینه‌ی مناطق روستایی و ارائه‌ی محتوای عملی و کاربردی درست کشاورزی در مزارع روستایی	عامل آموزشی
۰/۶۰۳	میزان رضایت از رشته‌ی تحصیلی	
۰/۷۱۸	میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی	عامل شخصیتی
۰/۷۰۲	میزان تمایل خانواده به کار دانشجو در مناطق روستایی	
۰/۶۶۶	خودپنداری و خوداتکایی دانشجو	
۰/۸۸۹	مشکلات زندگی روستایی و کشاورزی	عامل اقتصادی
۰/۵۷۱	میزان درآمد در روستاها	
۰/۵۰۰	سهیم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش‌یافته کشاورزان به صورت درصدی	
۰/۷۸۹	تأثیر جنسیت دانشجو بر میزان علاقه به کار در روستا	عامل فردی
۰/۷۱۲	تأثیر سن دانشجو بر میزان علاقه به کار در روستا	
۰/۷۱۹	سابقه‌ی سکونت در روستا	عامل سکونت
۰/۵۶۳	محل سکونت	
۰/۶۹۵	طرح سربازان سازندگی دانش‌آموختگان پسر برای اجرای خدمت سربازی در مناطق روستایی (برای دانشجویان پسر)	عامل سربازی
۰/۸۰۵	پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت	عامل حمایتی
۰/۸۵۰	اولویت انتخاب رشته‌ی کشاورزی در کنکور سراسری	عامل علاقه
۰/۷۱۳	میزان علاقه به زندگی در محیط روستایی	
۰/۸۶۱	میزان فاصله روستا از شهر	عامل فاصله

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

منابع انسانی یکی از مهمترین عوامل توسعه در هر جامعه‌ای محسوب می‌شوند که بی‌تردید برای نیل به توسعه‌ی پایدار و متعادل، تربیت نیروی انسانی متخصص، کارآمد و شایسته از طریق مراکز و نهادهای آموزشی و پژوهشی، اصلی اساسی به شمار می‌روند. با وجود اینکه توسعه و گسترش مراکز و نهادهای آموزش عالی کشاورزی و افزایش متخصصان این رشته، مؤید حضور نیروهای کیفی در بخش کشاورزی است، ولی فقدان برنامه‌ریزی مناسب در جذب و اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی، دستیابی به این امر را دچار موانع و مشکلاتی ساخته‌است. با توجه به موارد بحث شده، نتایج جدول (۲) نشان داد که پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت (با نتایج تحقیق حجازی و سعدی، ۱۳۷۷ و تیرایی و قاسمی، ۱۳۸۵ همسو)،

سهیم‌شدن فارغ‌التحصیلان در درآمد افزایش‌یافته‌ی کشاورزان به صورت درصدی، میزان فاصله روستا از شهر (با نتایج تحقیق تیرایی و قاسمی، ۱۳۸۵ همسو است)، همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی و لزوم به دست آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی از دیدگاه دانشجویان کشاورزی دانشگاه تبریز (مطابق با نتایج تحقیق پورسینا و همکاران، ۱۳۸۹)، جزء مهمترین عواملی هستند که در علاقه‌مندی آنان به اشتغال در مناطق روستایی می‌تواند مؤثر باشد. در این جدول، عوامل دیگری نیز به ترتیب درجه‌ی اهمیت اولویت‌بندی شد، ولی پنج عامل اولی بر عوامل دیگری اولویت بیشتری داشتند. جدول شماره (۳) بیانگر این است که عوامل زیربنایی، انگیزشی، تحصیلات، شخصیتی، اقتصادی، فردی، سکونت، سربازی، حمایتی، علاقه و فاصله در حدود ۷۳ درصد از واریانس زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال را در مناطق روستایی تبیین می‌کند که عامل زیربنایی، بیشترین مقدار ویژه (۴/۶۲) و عامل فاصله، کمترین مقدار ویژه (۱/۳۹) را دارد. همچنین با توجه به جدول (۴)، عوامل جذابیت محیط روستایی از نظر طبیعی، فقدان امکان اشتغال در زمینه‌ی تحصیلی در شهر (همسو با نتایج تحقیق شفیعی و فمی، ۱۳۸۶)، گرایش تحصیلی (مطابق با نتایج تحقیق تیرایی و قاسمی، ۱۳۸۵)، میزان علاقه به رشته‌ی کشاورزی (همسو با نتایج تحقیق صبوری و همکاران، ۱۳۸۷)، مشکلات زندگی روستایی و کشاورزی، تأثیر جنسیت دانشجویان بر میزان علاقه به کار در روستا (مطابق با نتایج تحقیق تیرایی و قاسمی، ۱۳۸۵)، سابقه‌ی سکونت در روستا (همسو با نتایج تحقیق تیرایی و قاسمی، ۱۳۸۵)، طرح سربازان سازندگی دانش‌آموختگان پسر برای اجرای خدمت سربازی در مناطق روستایی (برای دانشجویان پسر)، پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت (مطابق با نتایج تحقیق شفیعی و فمی، ۱۳۸۶ و صبوری و همکاران ۱۳۸۷)، اولویت انتخاب رشته‌ی کشاورزی در کنکور سراسری و میزان فاصله‌ی روستا از شهر، دارای بیشترین بار عاملی در مقایسه با سایر متغیرها بودند (همسو با نتایج تحقیق تیرایی و قاسمی، ۱۳۸۵) و بیشترین سهم را در ایجاد علاقه‌مندی به اشتغال در مناطق روستایی دارند.

براساس نتایج به‌دست آمده پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- تخصیص درصدی از ظرفیت پذیرش دانشجو در دانشکده‌های کشاورزی، به داوطلبین روستایی (به عنوان سهمیه ویژه مناطق روستایی) و نیز ایجاد نسبت متوازن در جذب دانشجویان دختر و پسر.
- ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموختگان کشاورزی در روستاها از طریق پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها به عنوان مکمل درآمدی.
- برای ایجاد انگیزه و علاقه‌ی مثبت در دانشجویان کشاورزی نسبت به رشته‌ی تحصیلی خود، برای کسب مهارت‌های تخصصی می‌بایست به بهترین شیوه تلاش شود.
- با تلفیق برنامه‌های عملی و تئوری با یکدیگر در ساختار آموزش عالی، افراد را برای کار عملی آماده سازند.
- دسترسی دانش‌آموختگان به اعتبارات و ایجاد نظام حمایتی از مشاغل کشاورزی در

روستاها، به منظور ارتقاء امنیت شغلی در همه بخش‌های کشاورزی به ویژه در بخش خصوصی. این امر به نوبه‌ی خود در بهبود رغبت و علاقه‌ی دانشجویان مؤثر است.
- ایجاد مراکز تحقیقات کشاورزی در روستاها و بکارگیری دانش‌آموختگان کشاورزی در نزدیک‌ترین روستاهای محل سکونت خود.

منابع و مأخذ

- اکبری، رؤیا؛ موحدی، رضا و کوچکیان، حورا (۱۳۸۸)، «بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت اشتغال در بخش کشاورزی (مطالعه‌ی موردی: دانشگاه بوعلی‌سینا همدان)»، پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، سال دوم، شماره‌ی ۴: ۹۱-۱۰۲.
- پورسینا، مهران؛ چیدری، محمد؛ فرجاله حسینی، سید جمال و طهماسبی، مریم (۱۳۸۹)، «عوامل مؤثر بر میزان انگیزه‌ی جوانان روستایی برای اشتغال به حرفه‌ی کشاورزی: (مطالعه‌ی موردی روستاهای شهرستان کلاردشت)»، فصلنامه‌ی روستا و توسعه، سال سیزدهم، شماره‌ی ۳: ۳۱-۴۹.
- تبرایی، محسن و قاسمی، میترا (۱۳۸۵)، «بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی به اشتغال در مناطق روستایی و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه‌ی موردی: دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد در سال تحصیلی ۱۳۸۲-۸۳)»، مجله علوم کشاورزی و منابع طبیعی، سال سیزدهم، شماره‌ی ۲: ۱۳۳-۱۴۳.
- حجازی، یوسف و سعدی، حشمت‌الله (۱۳۷۷)، «سنجش گرایش دانشجویان دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تهران به کار در مناطق روستایی در سال ۱۳۷۵»، مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، سال اول، شماره‌ی ۱: ۴۰-۴۸.
- حسین‌پور، مریم؛ حسن‌زاده، رمضان و مداح، محمدتقی (۱۳۸۹)، «بررسی رابطه بین علاقه‌مندی به رشته‌ی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دروس مهارتی دانش‌آموزان سال سوم هنرستان‌های کار دانش شهرستان محمودآباد مازندران در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷»، مشاوره‌ی مدرسه، دوره‌ی پنجم، شماره‌ی ۲۰: ۴-۱۲.
- درخشان، حسن (۱۳۷۴)، «بررسی وضعیت دانشکده‌های کشاورزی و موقعیت آن در نظام آموزش عالی»، اقتصاد کشاورزی و توسعه، شماره‌ی ۹: ۲۴۳-۲۶۴.
- زمانی‌پور، اسدالله (۱۳۸۷)، ترویج کشاورزی در فرآیند توسعه، مشهد: تیهو.
- شفیعی، فاطمه و شعبان‌علی‌فمی، حسین (۱۳۸۶)، «بررسی نگرش دانشجویان رشته‌های کشاورزی نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی (مطالعه موردی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران)»، انجمن جمعیت‌شناسی ایران، ج چهارم، شماره‌ی ۴: ۱۷۳-۱۹۲.
- صبوری، محمدصادق؛ عمانی، احمدرضا، نصرتی، اردوان و ثمری، داوود (۱۳۸۷)، «تحلیل همبستگی و رگرسیونی ابعاد گرایش دانشجویان رشته‌ی کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار به کار در مناطق روستایی»، پژوهش‌نامه‌ی علوم اجتماعی، سال دوم، شماره‌ی ۴: ۱۴۱-۱۵۵.
- صفوی، محمد و امیری بیدشکی، عبدالرضا (۱۳۹۲)، «همیت دانش‌آموختگان کشاورزی و منابع طبیعی»، فصل‌نامه‌ی نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، سال یازدهم،

محسن پور، بهرام (۱۳۷۶)، برنامه ریزی آموزشی، تهران: مدرسه.

مطیعی لنگرودی، ح (۱۳۸۲)، برنامه ریزی روستایی با تأکید بر ایران، مشهد: جهاد دانشگاهی.
 موحدی، رضا، چیدری، محمد، و نوروزی، امید (۱۳۸۶). «بررسی مقایسه‌ای گرایش دانشجویان
 دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه دولتی نسبت به رشته‌ی کشاورزی در استان لرستان و همدان»،
 مجله علوم کشاورزی ایران، سال سیزدهم، شماره ی ۳۳: ۵۳۳-۵۴۵.

Bieschke, K. J (2000), «*Factor Structure of the Research Outcome Expectations Scale*», Journal of Career Assessment, No 8: 303 - 313.

Cannon, J. G (2005), «*Perceptions of the Influence of the Virginia Governor's School for Agriculture on VGSA Alumni*», (Doctoral Dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University).

Fardanesh, H (1383), «*Educational Technology (16th ed)*», Tehran: Tehran University.

Kelly, A (2000), «*Family Background Subject Specialization and Occupational Recruitment of Scottish Universities*». J Higher Educ, PP: 51- 54.

Mogadem, B (1383), «*Psychology Practice in Education (6th ed)*», Tehran: Seda and Sima.

Peet, R (1999), «*Hartwik Elaine. Theories of Development*», The Guilford Press: NewYork.

Robinson, J. S., Garton, B. L. and Terry, R (2007), «*Identifying the Employability Skills Needed in the Workplace According to Supervisors of College of Agriculture, Food and Natural Resources Greduates*», Journal of Southern Agricultural Education Research, 57(1): 95-100.

Scott, I., Wright, B., Brennis, F., Berret, p. and McCaffrey, I (1956), «*Career Choice of New medical Students at Tree Canadian Universities: Family Medicine Versus Specialist Medicine*», CMAJ 2007; 53 (11).

Analysis of factors affecting agriculture students of Tabriz University to start working in rural areas

A. Behjoe¹

H. Panahi²

S. Habibnejad lojandi³

SH. Zariffian⁴

Abstract

The main purpose of this study is to analyze the factors affecting Tabriz University students' interest to work in rural areas. The research has used the descriptive-analytic method. The population of the study includes all the students in all levels studying at Tabriz University in the year 2014 (N=3296). The random sample size was determined to be 105 people based on Krejcie and Morgan formula. The survey instrument was a questionnaire with questions based on a Likert format. Cronbach's alpha coefficient (92/0) represents the reliability of the research instrument questions. Factor analysis was used to analyze the data. The result showed eleven elements; namely, infrastructure, motivation, educational level, character, economy, personal factors, place of residence, military service statue, support, interest and distance make up for some 73 % of the variances that define the interest to get a job in rural areas. We also have the results of the prioritization of getting employed in rural areas: government-paid credits for employment and residence in rural areas, the engagement of the graduate students in the extra outcome farmers get, the village's distance from cities, cooperation with technical services companies, consultation, and the necessity to obtain work experience in state employments in rural areas.

Keywords: Employment, Student, Tabriz University, Village, Interest.

1. M. A of Agriculture Management, University of Tabriz.
2. M. A of Agricultural Extension & Education, University of Tabriz.
3. M. A of Rural Development, University of Tabriz.
4. Associate Prof of Rural Development & Promotion, University of Tabriz.